

O SCRISOARE INEDITĂ DE LA GIUSEPPE GARIBALDI

de IOAN VATĂMANU

Încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea pe plan internațional se accentua tot mai mult lupta de eliberare a popoarelor asuprite, atît din centrul cît și din sud-estul Europei. Începînd cu anul 1860 revoluționarii italieni, unguri, polonezi inclusiv românii din Transilvania agitau ideea eliberării, îmbrățișînd necesitatea declanșării unor noi lupte care să ajute popoarele asuprite să se elibereze și să se constituie în state unitare și independente. Din Italia, fratele lui Vasile Mălinescu scria la 11 iunie 1862 că revoluționarii din Ungaria refugiați acolo așteptau începerea războiului și că aspirau la o alianță cu românii¹, în lupta împotriva dușmanului comun: Imperiul habsburgic. Ziarul „Românul” a publicat, de altfel, în tot timpul anului 1862, știri referitoare la Giuseppe Garibaldi și la pregătirile de luptă ale acestui revoluționar, erau al poporului italian, care lansase în acest sens un apel către popoarele Europei, fapt ce l-a făcut pe C. A. Rosetti să vadă în acest erou un „purător al sfîntului stindard al independenței și unității naționale”.²

De curînd la Filiala Arhivelor Statului — jud. Neamț s-a descoperit o scrisoare a lui Giuseppe Garibaldi adresată revoluționarului ungur Friggesy, care ne confirmă prin conținutul ei că numai lupta revoluționară, unită a popoarelor din Transilvania, Ungaria, Polonia și Italia asuprite de același dușman comun, Imperiul Habsburgic, era singura cale ca ele să se elibereze și să-și dobîndească independența. Este scrisă pe o hîrtie de culoare roz deschis circa 21 x 16 cm cu o cerneală violetă, litere cursive, îngrijite³.

Redăm mai jos conținutul integral al scrisorii și traducerea ei.
„Caprera 3 Feb. 64. Mio caro Friggesy. Prima d'ora vi avevo detto e scritto che voi meritati tutta la mia fiducia e che le prodi popolazioni

1 *Istoria României*, vol. IV, Ed. Academiei R.P.R., 1964, p. 348.

2 Idem.

3 Arhivele Statului jud. Neamț, fond. 122. doc. 36.

di Transilvanie e d'Ungheria devono pure fidarsi a noi interamente. Ora ve le confermo.

Qui v'è un invitato Polacco — colla menzione de attrattenttare Ungheria, Polonia ed Italia — Vedete che bella coincidenza! Dite dunque a quei bravi popoli che si preparino alla lotta gloriosa e che io daro la mia vita e cento se le avessi.

Un caro saluto a tutti uno per la vita.

ss / G. Garibaldi. (incolțul de stînga jos) Al Col-no Friggesy“.

In traducere. „Caprera, 3 februarie (18)64. Scumpul meu Friggesy. În primele rînduri v-am scris și v-am spus că meritați toată încrederea mea și că vitezele populații din Transilvania și Ungaria trebuie să aibă toată încrederea în noi. Acum vă confirm acest lucru.

Aici este un trimis polonez cu mențiunea de a atrage Ungaria, Polonia și Italia. Vezi ce minunată coincidență. Spuneți dar acelor valoroase popoare ca să se pregătească pentru lupta glorioasă și că eu îmi voi da viața mea și o sută dacă le-aș avea. O salutare fierbinte tuturor, una pe viață. ss / G. Garibaldi.

UNE LETTRE INÉDITE DE G. GARIBALDI.

(Résumé)

En plein essor de la lutte pour écarter l'oppression étrangère, la lettre de Garibaldi (3 février 1864), adressée au révolutionnaire Friggesy, confirme par son contenu, que seulement étant unis, les peuples assujettis par l'Empire Autrichien — Hongrois, pourront conquérir leurs liberté et indépendance. Dans cette lutte le grand révolutionnaire promet tout son appui.